

AMPUMA-ASELAUTAKUNTAPöytäkirja 1/2009
SM066:00/2006

Kokousaika:	14.1.2009 klo 12.30 – 16.45	
Paikka:	Arpajais- ja asehallintoyksikön toimitilat, Riihimäki	
Läsnä:	Jouni Laiho	puheenjohtaja
	Liisa Timonen	sihteeri
	Esko Hakulinen	jäsen
	Asta Jaakkola	jäsen
	Jouko Juppala	jäsen
	Timo Martelius	jäsen
	Jari Mäkinen	jäsen
	Jari Pigg	jäsen
	Ossi Vuorilampi	jäsen
Mika Lehtonen	asiantuntija	
Poissa:	Sandra Hatzidakis	jäsen
	Marita Väänänen	jäsen

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Työjärjestyksen vahvistaminen

Vahvistettiin työjärjestys asialistan mukaisesti. Puheenjohtaja totesi, että tässä kokouksessa keskitytään aselakihankkeeseen.

Järjestöjen edustajat toivoivat, että kokouksessa keskustellaan ampuma-aselautakunnan työtavoista, lautakunnan roolista erityisesti meneillään olevassa ampuma-aselain muuttamisessa ja pöytäkirjan muodosta sekä sen sisällöstä.

Puheenjohtaja selvitti ampuma-aselautakunnan erityisluonnetta neuvoantavana/lausunnonantavana tahona ja korosti sitä, ettei lautakunta voi tehdä viranomaisen toimivaltaan kuuluvia päätöksiä. Ampuma-aselautakuntaa on aselakihankkeen asettamiskirjeenkin mukaan kuultava asiantuntijana lain valmisteluvaiheessa. Lautakunta voi yleensäkin ottaa kantaa tiettyihin sinne tuotuihin asioihin lausunnonantajana. Lautakunnassa voi olla erilaisia mielipiteitä asioista, joista lausuntoja pyydetään eikä konsensuksen saavuttaminen ole aina mahdollista. Lautakunnassa on myös viranomaisen edustajia, jotka eivät voi poiketa viranomaisessa päätetystä poliittisesta linjasta. Pelisääntöjä asioiden käsittelyjärjestyksestä ja äänestysmenettelystä lautakunnassa tai pöytäkirjan muodosta ei ole vahvistettu tai kirjattu mihinkään. Lautakunnan menettelyjä ja pöytäkirjan muotoa ja kokouksen kulun kirjaamistapojakin voidaan tarvittaessa

muuttaa. Mikäli jostakin asiasta/kysymyksestä halutaan lautakunnan kanta, tulee lautakunnan jäsenille jo ennen kokousta lähettää materiaalia, jotta asiaa ehditään käsitellä seuraavassa kokouksessa. Materiaali voidaan toimittaa kokouskutsun yhteydessä. Myös lautakunnan jäsenten ehdottamia asiantuntijoita voidaan kuulla lautakunnassa.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan vahvistaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirjaan 3/2008 ehdotettiin seuraavia muutoksia:

1) Pöytäkirjan sivulta 3 poistetaan lauseet :”Esko Hakulinen kannatti ehdotusta vetää markkinoilta ns. turhat aseet.” ja ”Jari Pigg ei kannattanut yhteisölupaa aseiden säilyttämisen vaikeuteen viitaten.”

Jari Pigg pyysi muuttamaan pöytäkirjan sivun 3 viimeisen kappaleen 1. lauseen muotoon: ”Henkilöllä, jolla on kotipaikka Lapin läänin kunnassa ja muissa metsästyslain 8 §:ssä mainituissa kunnissa, on oikeus metsästä kotikunnassaan valtion omistamilla alueilla.”

Timo Martelius kommentoi sivulle 3 kirjattua lausetta: ” Timo Martelius esitti kysymyksen, miten järjestöt voisivat valvoa aseluvanhaltijoita, jos poliisikaan ei siihen pysty”. Hän ilmoitti tarkoittaneensa sitä, ettei virkamiehelle kuuluvaa vastuuta voida säilyttää järjestöille.

Sihteeri korjaa pöytäkirjan vaadittujen korjausten mukaiseksi.

4. Ampuma-aselain uudistamishanke

Kokoukselle esitettiin puheenjohtajan ja Mika Lehtosen toimesta 5-kohtainen luettelo aselain uudistamisen I vaiheen muutosehdotuksiksi: Käsiaseet, henkilön soveltuvuus, alle 18-vuotiaat, aseiden osat ja deaktiivointi. Puheenjohtaja painotti esityksen alussa, että poliittinen päätöksentekijä ei ole vielä tehnyt lakihankkeen tarkempaa sisältöä koskevia linjauksia. Linjaukset, jotka nyt esitetään, ovat syntyneet työ- ja ohjausryhmän työn tuloksena. Esitys jaetaan lautakunnan jäsenille ja sitä tulee käsitellä jäsenistössä luottamuksellisesti.

(Esitys liitteenä)

I Käsiaseet

- Harrastaminen sidotaan ampumaseuran jäsenyyteen
- Henkilökohtaisen luvan voisi saada vasta kahden vuoden aktiivisen harrastamisen jälkeen
- Yksityishenkilöiden luvat olisivat määräaikaista, enintään 10 vuotta
- Ampumaseuroihin hyväksyttäisiin kouluttajia, joilla olisi oikeus antaa todistus harrastuksesta
- Kouluttajille koulutus esim. AAHY:ssä ja tämän ohjeiden mukaisesti PAKK:ssa

- Myös lain voimaantulo hetkellä voimassa olevan käsiaseen luvan voimassaolo tulisi muuttaa määräaikaiseksi ja päättymään esimerkiksi 5-10 vuoden kuluttua lain voimaantulosta
- Käsiaselupa olisi mahdollista peruuttaa, jos luvan haltija ei enää aktiivisesti käytä ampuma-asetta hyväksyttävään käyttötarkoitukseen.
- Loukkupyyntiin annettaisiin käsiaselupa vain .22 kaliiperin kertatulitoimiseen aseeseen.

Puheenjohtaja ja Mika Lehtonen ilmoittivat, ettei tarkoituksena ole säätää käsiaseille kategorista kieltoa. Ampuma-aseharrastus sidotaan sen sijaan ampumaseuran jäsenyyteen. Itsenäinen harrastus käsiaseella ei enää olisi mahdollista. Ehdotuksella ei ole tarkoitus estää asianmukaista ampuma-aseharrastusta. Ns. ”virkistysammuntaan” ei enää aselupaa myönnettäisi. Ampumaseuraan nimettäisiin kouluttaja, jolla olisi oikeus antaa harrastuksesta todistuksia.

Järjestöjen edustajat kritisoivat ehdotuksen vaarantavan omaisuuden suojaa ja julkisoikeudellista luottamuksensuojaa siltä osin kuin siinä on ehdotettu voimassa olevien aselupien määräaikaisuutta ja käsiaseluvan peruuttamista, jos luvan haltija ei enää käytä asetta hyväksyttävään käyttötarkoitukseen. Jari Mäkinen muistutti, ettei asekeräily ole määräaikainen harrastus. Puheenjohtaja selvensi esitystä niin, että esityksen tarkoituksena on rajata asekeräily- ja muistoesineperuste määräaikaisuuden ulkopuolelle.

Puheenjohtaja huomautti, että oikeusministeriön kanta on esitykseen selvitetty. Edellisessä kokouksessa keskusteltiin jo siitä, onko mahdollisuutta murtaa negatiivinen yhdistymisvapaus, Perustusvaliokunnan kannan mukaan näin voidaan tehdä, harrastustoiminnat eivät ole perusoikeuksia. Lakiperusteisesti negatiivinen yhdistymisvapaus voidaan murtaa.

Aseluvanhaltijalla on vapaa valinta sen suhteen, jatkaako harrastustaan ja miten luopuu aseesta. Jos hän edelleen jatkaa harrastusta ja edellytykset muutoinkin ovat olemassa, lupaa voidaan jatkaa. Omaisuudensuoja ei näin ollen vaarannu.

Julkisoikeudellinen luottamuksensuoja ei tarkoita sitä, ettei julkisella vallalla olisi mahdollisuutta muuttaa säädöksiä olosuhteiden muuttumisesta johtuvista syistä.

Harrastamisen sitominen seuroihin ei koske metsästysseuroja.

Puheenjohtaja korosti sitä, että ehdotuksilla ei ole tarkoitus estää asianmukaista harrastusta. Vain ne aseluvat peruutetaan, joita haettaessa on esitetty kvasiperusteita. Ampumaharrastuksen sitomisella seuroihin yhteiskunnalta voidaan odottaa, että se myös mahdollistaa asianmukaisen ampumaharrastustoiminnan.

Timo Martelius kertoi, että puolustusvoimien henkilökunnan keskuudessa ampumaharrastus on hyvin suosittu muuallakin kuin virkatehtävissä. Armeija on luonut hyvät edellytykset harjoitella vapaasti ja myös tukenut harrastusta. Harrastajat eivät kuitenkaan ole katsoneet tarpeelliseksi liittyä ampumaseuraan. Koskeeko tämä ehdotus myös näitä harrastajia sekä tullivirkamiehiä ja poliisimiehiä?

Ossi Vuorilampi huomautti, että reserviläisetkin pyrkivät pitämään yllä kuntoisuutta ampumaharrastuksella eivätkä harrasta ainoastaan harjoitellakseen kilpailuja varten.

Todettiin, ettei ole suunnitteilla mitään poikkeussäännöksiä puolustusvoimien, poliisin tai rajavartioston henkilökunnan ampumaharrastuksen osalta. Virka-aseet eivät ole aserekisterissä vaan asianomaisen viranomaisen virka-aserekisterissä.

Keskusteltiin ehdotetusta kouluttajajärjestelmästä ja harrastustodistuksista, joita ampumaseurojen kouluttajilla olisi oikeus antaa. Kysyttiin muun muassa sitä, tuleeko harrastaneisuus jatkossa osoittaa jokaisen ampuma-aseen osalta erikseen vai riittääkö yksi todistus? Todistuksen sisällöstä ja muodosta ei vielä ole suunniteltu pykälää. Yksi todistus riittää pääsääntöisesti silloin, kun henkilöllä on useita ampumaharrastusperusteella myönnettyjä ampuma-aselupia.

Loukkupyyntiin annettavasta käsiaseluvasta esitettiin useita esityksestä poikkeavia näkemyksiä. Ehdotus katsottiin järjestöjen ja Asta Jaakkolan mielestä epätarkoituksemukaiseksi erityisesti ehdotetun ampuma-aseen osalta. Kertatulitoiminen pienoisorvolveri olisi tarkoitukseen paremmin sopiva ase.

Järjestöjen jäsenet pitivät myös mahdollisena, että loukku- ja luolapyynnistä tulisi suosittu harrastus, jos muuten on vaikea saada käsiaselupaa .22 kaliiperin aseeseen. Mika Lehtonen totesi, että myös loukku- ja luolapyynnin harrastamisesta tulee esittää luotettava selvitys.

Jari Piggin mielestä käsiaseen annetun luvan peruuttaminen sillä perusteella, että ei enää harrasteta esim. loukku- ja luolapyyntiä, aiheuttaa ongelmia. Jos henkilöllä on lupa puoliautomaattiseen pistooliin, ilmeisesti hän saisi edelleen käyttää sitä luolapyynnissä.

Puheenjohtaja totesi, että myös loukkupyyntiä on käytetty kvasiperusteena aselupaa haattaessa; vain todella sitä harrastavat voisivat jatkaa ehdotuksen perusteella..

Puheenjohtaja ilmoitti, että metsästysasetuksen säännöksiä ollaan maa- ja metsätalousministeriössä muuttamassa ja ampuma-aselain sääntely tältä osin tulee sovittaa yhteen metsästysasetuksen kanssa.

Puheenjohtaja esitti, että järjestöjen edustajat toimittaisivat muistion siitä, miten loukku- ja luolapyynnin osalta lakia tulisi muuttaa.

Ampumaharrastuksen sitominen ampumaseuran jäsenyyteen

Jäsenet eivät vastustaneet käsiaseella tapahtuvan harrastamisen sitomista seuroihin. Siihen voi kuitenkin sisältyä joitakin ongelmia. Kaikki seuroihin haluavat eivät ehkä pääse jäseniksi tai edes halua liittyä yhdistyksiin. Seuroilla ei ole ampuma-aseita, joilla jäsenet voisivat harrastaa. Jos ammuntaa harrastetaan muuallakin kuin ampumaraodoilla, miten harrastaminen osoitetaan jne.

Henkilökohtaisen luvan voisi saada vasta kahden vuoden aktiivisen harrastamisen jälkeen.

Järjestöjen edustajat pitivät kahden vuoden aikaa liian pitkänä. Järjestöjen edustajat katsoivat puolen vuoden aktiivisen harrastamisen riittäväksi ottaen huomioon ulkoampumaratojen käyttöaika (kevät ja kesä sekä alkusyksy).

Yksityishenkilöiden luvat olisivat määräaikaisia, enintään 10 vuotta

Kaikki järjestöjen edustajat vastustivat tätä kohtaa esityksessä. Ensimmäisen lupa voisi edustajien mielestä olla määräaikainen, minkä jälkeen luvanhaltijan olisi osoitettava harrastaneisuutensa tietyn väliajoin. Jos harrastaneisuutta ei pysty osoittamaan, olisi se luvan peruuttamisperuste. Esimerkkinä voisi pitää tieliikennelain ajokorttia koskevaa säännöstä. Sen mukaan ajokortinhaltijan on kahden kuukauden kuluessa 45 vuotta täytettyään osoitettava lääkärin tai optikon todistuksella näkökykyä koskevan vaatimuksen täyttyminen. Asta Jaakkola ehdotti, että aseluvan voimassaolo jatkuisi, kun lupaviranomainen olisi todennut, että harrastus jatkuu.

Sama koskisi myös lain voimaantulohetkellä voimassa olevaa käsiaselupaa.

Henkilön soveltuvuus

Ks. esitys

Henkilön soveltuvuuden osalta keskityttiin puolustusvoimien testistä kehiteltävään psykologiseen testiin sekä uusien tietolähteiden käsittelyyn.

Lautakunnan yhteinen kanta oli, että puolustusvoimien P2 testistä kehitettyyn psykologiseen testiin voidaan velvoittaa ensimmäistä aselupaa hakevat sekä lupaviranomaisen harkinnan mukaan muussakin tapauksessa.

Aselautakunnan kaikki jäsenet kannattivat henkilön soveltuvuuden arvioimiseksi tehtyjä ehdotuksia..

Alle 18-vuotiaat

Esitys:

Alle 18-vuotiaalle voitaisiin antaa rinnakkaislupa metsästykseseen ja ampumaurheiluun. Ei hankkimislupaa..

Huoltajalle voitaisiin antaa lupa ampuma-aseen hankkimiseen ja hallussapitoon perusteena alle 18-vuotiaan ampuma-aseen säilyttäminen ja kuljettaminen. Lupa olisi voimassa siihen asti, kunnes rinnakkaisluvanhaltija täyttää 19 vuotta.

Alle 18-vuotiaalle ei voitaisi antaa lupaa käsiaseeseen millään perusteella. Työryhmä katsoo, että alaikärajaksi voitaisiin säätää 20 vuotta.

Jouko Juppalan mielestä ehdotus on tältä osin kohtuuton. Lasten ja nuorten ampumaharrastus on kasvatuksellisesti valvottua toimintaa, jota esitetty muutos vaikeuttaisiin. Kaikki järjestöjen edustajat kannattivat että ehdotuksesta poistetaan lause: ”Alle 18-vuotiaalle ei voitaisi antaa lupaa käsiaseeseen millään perusteella.” Edustajat korostivat ampumaharrastuksen merkitystä harrastuksena sekä harrastajalle itselleen että yh-

teiskunnalle. Oman aseiden merkitys on myös suuri etenkin kilpailuissa, koska se on muotoiltu kunkin käteen sopivaksi. Asta Jaakkolan mukaan esimerkiksi isän valmennusura katkeaa, jos lapsi ei saa 15 vuotta täytettyään lupaa aseeseen.

Järjestöjen edustajien ja Asta Jaakkolan ehdotus on, että alle 18-vuotiaalle voidaan antaa rinnakkaislupa myös käsiaseelle metsästys- ja ampumaurheiluperusteella.

Keskusteltiin myös mahdollisuudesta säätää asiasta niin, että käsiaseen saamisen alaikäraja olisi 20 vuotta niin, että rinnakkaislupa kuitenkin voitaisiin myöntää alle 20-vuotiaalle. Asta Jaakola ehdotti, että käsiaseeseen ei annettaisi lupaa alle 20-vuotiaalle, mutta 15-20-vuotiaat voisivat saada rinnakkaisluvan. Tämä mahdollistaisi 15-18-vuotiaankin pistooliammuntaharrastuksen. Todettiin, että ongelmaksi tulee tällöin, mitä säädetään täysi-ikäisten 18-20 -vuotiaiden osalta. Heillä ei enää ole lakimääräistä huoltajaa, joka voisi hakea pääluvan. Voisiko se olla joku läheinen tai joku muu, jonka aseeseen 18-20 -vuotias voisi saada rinnakkaisluvan.

Ossi Vuorilampi totesi, että kysymyksessä on ikäryhmä, jonka riskikäyttäytymisellä - erityisesti nuorten miesten riskikäyttäytymisellä - on ollut etenkin viime aikoina pahoja seurauksia.

Ampuma-aseiden osat

Esitys:

Direktiivin muutos sisältää aseiden osien määritelmän olennaisten osien määritelmän lisäksi: Osat on mainittu vain elinkeinonharjoittajan määritelmässä sekä merkintä- ja rekisteröintivelvoitetta koskevassa artiklassa. Aineellista merkintävaatimusta ja rekisteröintivaatimusta ei kuitenkaan ole.

Jos pannaan täytäntöön I vaiheessa, luvanvaraisiksi osiksi tulisi määritellä entisten lisäksi lukonkehys, luisti, runko, äänenvaimennin. Äänenvaimentimen osalta hallussapito olisi sallittua, jos henkilöllä olisi ampuma-aseiden hallussapitoon oikeuttava lupa.

Mika Lehtonen kertoi, että asedirektiivin muutoksen aseiden osia koskevan artiklan kohdat ovat edelleen epäselvät. Osan määritelmä kattaa ampuma-aseiden olennaiset osat sekä lukon kehysten, rungon ja luistin sekä äänenvaimentimen.

Lehtosen mukaan on tarkoituksenmukaista seurata ensin, mitä muut jäsenmaat tekevät ampuma-aseiden osien suhteen. Tarvittaneen aselain uudistamisvaihe 1a vaiheiden 1 ja 2 väliin.

Deaktivointi

Esitys:

- Ase-elinkeinonharjoittaja voisi tehdä deaktivoinnin. Deaktivoitu ase tai aseiden osa olisi esitettävä AAHY:lle
- Deaktivointisäännöksiä tiukennettaisiin mm. siten, että osat kiinnitettäisiin toisiinsa niin, ettei niitä voi irrottaa. Myöhemmin tulee ratkaistavaksi, noudatetaanko deaktivoitistandardin voimaantulon jälkeen sen vaatimuksia.

- Siirtymäsäännöksellä säädettäisiin, että ennen muutoksen voimaantuloa deaktivoitavat aseet olisi deaktivoitava ja tarkastettava uusien määräyksien mukaisesti.

Komission tehtävänä on laatia deaktivoitistandardit.

Todettiin, että deaktivoitintia koskevien säännösten muutoksen myötä deaktivoitintien vaatimustaso ja hinta nousevat.

Jari Mäkinen kysyi, mikä deaktivoitintiohje on voimassa ja onko ohje muuttumassa.

Mika Lehtonen ilmoitti, että deaktivoitintiohje on uusittu syksyllä ja se on edelleen voimassa samanlaisena kuin aikaisemmin. Myöhemmin odotetaan EU:n yhteisiä deaktivoitintistandardeja.

Puheenjohtaja toivoi, että aseiden osien ja deaktivoitintien sääntelystä jäsenet toimittaisivat kommenttinsa pikaisesti sihteerille (email: liisa.timonen@poliisi.fi).

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.45.

Seuraava lautakunnan kokous pidetään helmikuun ensimmäisellä viikolla samassa paikassa myöhemmin ilmoitettavana päivänä.

Puheenjohtaja Jouni Laiho

Sihteerit Liisa Timonen

LIITE ESITYS